

FFI Forsvarets
forskningsinstitutt

Verden i 2025

Et annerledes og farligere sted

Pensjonskassekonferansen
Mandag 19. mai 2025

Krigen i Ukraina

Katalysator for en ny verdensorden

- Etter Trumps våpenhvileinitiativ er en ukrainsk militær seier ikke lenger oppnåelig,
- Vesten har forspilt muligheten til å påføre Putins regime et strategisk nederlag,
- Russerne har nå en avgjørende politisk og militær fordel,
- Våpenhvile og fred aldri Trumps reelle ambisjon,
- Europa ikke i stand til å erstatte USAs støtte,
- Hvis USAs sanksjoner også løftes, vil Russland kunne understøtte krigen økonomisk også utover 2026,
- Mest sannsynlig utfall er en frosset konflikt, Russland beholder mesteparten av det territoriet de kontrollerer – Ukraina kan ikke etablere en tilstrekkelig avskrekking,

Konfliktens konsekvenser for Europa

Russland som fremtidig aktør

- Putin kan fremstille dette som en seier og bli trodd av det store flertall av befolkningen – regimet styrker sin stilling,
- Bekrefter og forsterker hans syn på Vesten – påvirker russiske gevinst/risiko-kalkyler, forhøyet fare for fremtidig konflikt,
- Det russiske selvbilde – en overlegen sivilisasjon, truet av vestlig forfall og materialisme,
- Paranoid opptatthet av Russlands storhet, aksept for russisk stormaktsstilling,
- Den bysantinske verdensanskuelse: Frykt viktigere enn tillit,
- En permanent sivilisasjonskrig med Vesten – under terskelen for væpnet konflikt, åpen bruk av makt bare når tilstrekkelig sjanse for å lykkes.

USA – «the one indispensable nation»?

Usikkerheter knyttet til USAs lederrolle

- USA abdiserer frivillig som hegemon fra sin egen verdensorden gjennom politisk og økonomisk selvskading,
- Usikkerheten på kort sikt knytter seg til Trumps transaksjonsbaserte og alliansefiendtlige politikk,
- Usikkerheten på lang sikt – hvor langt vil Trump-perioden flytte amerikansk mainstream politikk og samfunn etter 2028?
 - amerikansk vilje til å bevare landets lederstilling,
 - amerikansk strategisk «overstretch»,
 - klokskapen i amerikanske utenrikspolitiske beslutninger,
 - **utviklingen av det amerikanske demokratiet,**
- Spørsmålet på kort sikt: Kan de amerikanske institusjonene «overvintre» i fire år?
- Spørsmålet på lengre sikt: Forblir USA «*the one indispensable nation in world affairs*»?

Amerikansk – kinesisk konfrontasjon

Kinas geopolitiske overtak

- Kina forfølger målbevisst en konfronterende og ekspansjonistisk strategi, søker paritet med USA,
- Ønsker å dominere den økonomiske verdensorden – ikke ødelegge den,
- Taiwan stadig viktigere for Xi's regime på grunn av økonomisk stagnasjon,
- USAs retrett fra Ukraina meget velkomment i Beijing, fjerner et dilemma og styrker den russisk-kinesiske alliansen,
- Både retretten fra Ukraina og handelskrigen massive strategiske feilgrep fra Trumps side.

USAs lederrolle og konsekvenser for Europa

Europeisk «strategisk autonomi» neppe realistisk

- USA måtte for å beholde en strategisk evne i begge retninger ha styrket både NATO og sine asiatiske allianser – *the one indispensable partner*,
- Grunnleggende svakheter ved Russland og det russiske forsvaret, vil uansett påvirke USAs vurdering av balansen og byrdefordelingen – hvis amerikanerne kommer tilbake,
- To forhold avgjørende for at europeisk «strategisk autonomi» neppe er realistisk:
 - Europa er ikke lenger et genuint sikkerhetsfellesskap,
 - Tysk tverrpolitisk uvilje mot gjenopprusting og avskrekking av Russland,
- Ukraina har endret persepsjonen av europeisk enhet mer enn realitetene,
- Graden av europeisk enighet vil bestemmes av summen av russisk aggressivitet og amerikansk isolasjonisme.

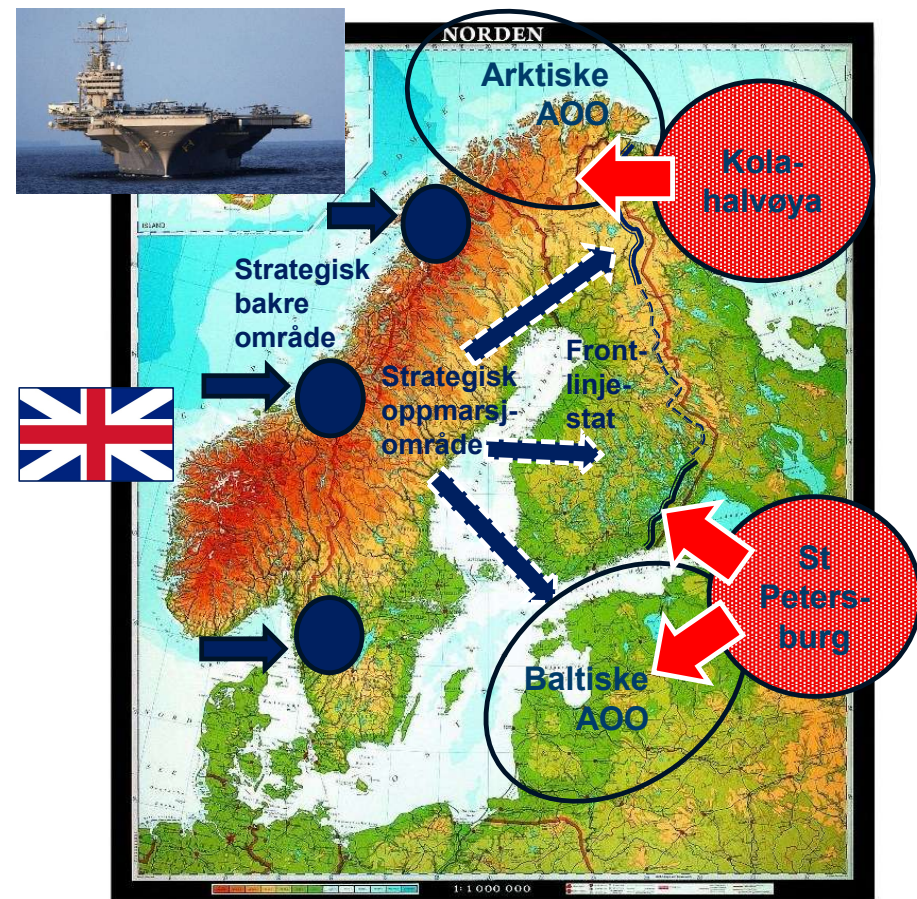
«The new four horsemen of the Apocalypse – populism, nativism, isolationism and protectionism – tend to ride together, and they are challenging the political center. Only the United States can counter their advance and resist the temptation to go back to the future. But generating support for an internationalist foreign policy requires a president to paint a vivid picture of what that world would be like without an active United States. In such a world, an emboldened Putin and Xi, having defeated Ukraine, would move on to their next conquest. Iran would celebrate the United States withdrawal from the Middle East and sustain its illegitimate regime by external conquest by its proxies. Hamas and Hezbollah would launch more wars, and hopes that the Gulf Arab states would normalize relations with Israel would be dashed. »

- Dr Condoleezza Rice, former US Secretary of State and National Security Adviser; *«The Perils of Isolationism: The World Still Needs America – and America still Needs the World»*
Foreign Affairs, Sep-Oct 2024

Skandinavisk forsvarsintegrasjon

Forbedring av strategisk ubalanse – fortsatt allianseavhengighet

- NATO-utvidelsen endrer den strategiske situasjonen i det nordisk-baltiske området til vår fordel,
- Den skandinaviske halvøy forblir en strategisk øy, usikkerhetsmomentet er vår fortsatte avhengighet av USA,
- Skandinavisk forsvarssamarbeid blir mulig – og nødvendig,
- Må skape strategisk synergi: En samlet forsvarsevne som er større enn summen av de nasjonale bidragene,

NATO-utvidelsen i Norden

Forbedrer Skandinavias strategiske stilling

- NATO-utvidelsen endrer den strategiske situasjonen i det nordisk-baltiske området til vår fordel,
- Den skandinaviske halvøy forblir en strategisk øy, usikkerhetsmomentet er vår fortsatte avhengighet av USA,
- Skandinavisk forsvarssamarbeid blir mulig – og nødvendig,
- Må skape strategisk synergi: En samlet forsvarsevne som er større enn summen av de nasjonale bidragene,
- Ulik skandinavisk prioritering av strategisk retning,
- Reflektert i nasjonale landsdelsprioriteringer, svensk og finsk tyngdepunkt i syd – norsk i nord,
- Høyne regional terskel mot russisk aggresjon, innfri amerikanske forventninger til større europeisk egeninnsats.

FFI Forsvarets
forskningsinstitutt

Takk for oppmerksomheten

